

T.a.v. [REDACTED]

Datum: 25 november 2025
Betreft: Uitvoeringstoets wetsvoorstel Rechtsbescherming bij aanbesteden (verzoek d.d. 17 oktober 2025)
Uw kenmerk: DGED-DMC / 101809784

Geachte [REDACTED],

Hierbij ontvangt u de uitvoeringstoets op hoofdlijnen voor het wetsvoorstel Rechtsbescherming bij aanbesteden voor zover het de gevolgen betreft voor de Commissie van Aanbestedingsexperts (hierna: CvAE).

Het wetsvoorstel brengt een grote verandering met zich mee voor de taken en werkwijze van de CvAE. In deze uitvoeringstoets gaan wij in op de belangrijkste uitdagingen waar we ons voor gesteld zien en wat we nodig hebben om de gevolgen van die veranderingen op efficiënte en effectieve wijze te kunnen uitvoeren.

Huidige situatie

De CvAE bestaat uit drie commissieleden (0,94 fte), drie parttime secretarissen (1,8 fte) en één juridisch medewerker (1,0 fte).

In 2025¹ heeft de CvAE 56 klachten ontvangen, waarvan er 37 in behandeling zijn genomen. Daarvan wachten op het moment van deze uitvoeringstoets nog 16 klachten op inhoudelijke behandeling. De doorlooptijd van nakaartklachten is gemiddeld 81 kalenderdagen, gerekend vanaf datum dat het dossier bij ons compleet is. Deze doorlooptijd wordt gerealiseerd door zeer ervaren medewerkers, waarbij door middel van meerdere gespreks- en aanpassingsrondes een advies uiteindelijk door de leden van de CvAE wordt geaccordeerd en verzonden.

Om de wachttijd te verkorten en de workload te verlagen, is de CvAE in 2025 begonnen met de inzet van externe experts die conceptadviezen schrijven.

Met de huidige bezetting, inclusief inzet van de flexibele schil, moet een ondernemer die op het moment van deze uitvoeringstoets (november 2025) een klacht indient, ruim 1 jaar wachten op een advies.

De adviezen van de CvAE zijn gezaghebbend en dragen bij aan de (rechts)ontwikkeling van de aanbestedingspraktijk. De adviezen zijn van een hoog juridisch niveau en behandelen alle klachten op een zorgvuldige wijze. De (juridische) kwaliteit van de adviezen moet buiten kijf staan.

Belangrijkste uitdaging

Uitgangspunt van het wetsvoorstel als het gaat om de rol van de CvAE is de inzet op snelle klachtafhandeling, waarbij een klacht wordt afgehandeld binnen 14 kalenderdagen (gerekend vanaf de dag dat het dossier bij de CvAE binnen is gekomen). Aanbesteders moeten in beginsel het advies van de CvAE afwachten en een eventuele afwijking van dat advies motiveren.

Dat is een bijzonder korte termijn. Ter vergelijking: een aanbestedingsrechtelijk kort geding wordt behandeld in 6 tot 8 weken door een rechter en griffier die in beginsel een fulltime dienstverband hebben. De CvAE verwacht dat het zeer uitdagend zal zijn met een team van parttimers 3 tot 4 keer sneller klachten af te handelen dan een rechtbank.

Daarbij verdient opmerking dat het advies van ProHuman uitgaat van een geïdealiseerde situatie (alle vereiste documenten zijn bij indiening van de klacht meteen meegezonden, iedere 14 dagen wordt één nieuwe klacht ingediend, alle betrokkenen zijn permanent beschikbaar, weekend- en vakantiedagen wordt doorgewerkt, uitval wordt onmiddellijk opgevangen etc.). De CvAE meent

¹ Gegevens gebaseerd op feitelijke situatie 17 november 2025, geëxtrapoleerd naar eind december 2025

daarom dat geen betekenis moet worden toegekend aan de berekening in dat advies van het aantal fte dat nodig zou zijn voor het in 14 dagen behandelen van een klacht. De CvAE acht het in ieder geval niet realistisch de berekening voor het aantal benodigde fte te stoelen op een geïdealiseerde situatie.]

Claim uitbreiding CvAE

Om te anticiperen op deze toekomstige situatie is door het ministerie van Economische Zaken in het voorjaar van 2025 een financiële claim ingediend voor een uitbreiding met een omvang van 2,5 fte voor een periode van 3 jaar. 1 fte van deze 2,5 fte wordt reeds ingevuld, waardoor effectief sprake is van een uitbreiding met 1,5 fte vanaf 1 januari 2026. Daarnaast is sprake van een extra flexibele beleidsschil voor inhuur met een omvang van € 87.000,- per jaar.

De CvAE is dankbaar voor deze mogelijkheid haar organisatie uit te breiden, maar is tegelijkertijd kritisch op de omvang van deze uitbreiding in het licht van de uitvoerbaarheid van het wetsvoorstel.

- De inzet van een flexibele beleidsschil gaat helpen om een groter *aantal* klachten tegelijkertijd te kunnen afhandelen, maar zal geen of althans nauwelijks een oplossing zijn voor een *snellere* afhandeling van klachten. Er bestaat helaas geen pool van externe experts die een lege agenda hebben en direct van start kunnen wanneer een klacht wordt ingediend.
- De 1,5 fte waarmee de CvAE kan uitbreiden zal moeten worden verdeeld over verschillende taken. Op dit moment is de procesmatige ondersteuning belegd bij 1 fulltime medewerker. Mitigatie van dit (continuïteits)risico, zeker met het oog op een strak getimed werkproces voor een snellere klachtafhandeling, betekent dat een deel van de 1,5 fte daarvoor moet worden benut. Het secretariaat, dat in de huidige situatie al onder druk staat door de vele klachten, zal in de nieuwe situatie door de te verwachten verhoogde frequentie van klachten én de verkorte doorlooptijd (van nu gemiddeld 80 kalenderdagen naar 14 kalenderdagen), een substantiële uitbreiding nodig hebben om de nieuwe taakstelling te kunnen uitvoeren. Het deel van de 1,5 fte wat overblijft na uitbreiding van procesondersteuning, zal daarvoor niet toereikend zijn. Laat staan dat nog capaciteit overblijft om (uren)uitbreiding voor de leden van de CvAE. Uitbreiding van het secretariaat, met inbegrip van de inzet van de flexibele pool, vraagt meer capaciteit van de commissieleden.

Het gevolg van een te kleine CvAE is dat geen adequate uitvoering kan worden gegeven aan de uitvoering van het wetsvoorstel als het gaat om snelle klachtafhandeling. Wanneer de CvAE aan haar grenzen zit van wat haalbaar is, zal de enige mogelijkheid zijn klachten niet in behandeling te nemen. In dat geval zal de CvAE niet haar taak kunnen vervullen, zoals deze in het kader van het verbeteren van de rechtsbeschermingspositie van ondernemers is voorgesteld.

Rapport ProHuman

Ter voorbereiding op de nieuwe rol van de CvAE is in opdracht van de Minister van Economische Zaken een organisatieadvies opgesteld door ProHuman. De memorie van toelichting op het wetsvoorstel stelt daarover het volgende:

"Dit advies bevat aanbevelingen voor wijzigingen in de capaciteit en werkwijze van de Commissie, om haar nieuwe rol nadat dit wetsvoorstel tot wet is verheven, op een passende manier in te vullen. Het Ministerie van Economische Zaken zal de Commissie tijdig toerusten voor haar nieuwe rol, zodat de Commissie in staat wordt gesteld om de aanbevelingen van ProHuman op te kunnen volgen en daarmee voldoende is toegerust op de nieuwe taken."

De CvAE hecht eraan in het kader van deze uitvoeringstoets op te merken dat zij weinig vertrouwen heeft in de aanbevelingen die uit dit rapport voortvloeien, zoals bovenstaand reeds aangestipt. Het rapport gaat uit van een uitbreiding van de omvang van de CvAE met 2,21 fte, verdeeld over alle functies. In het licht van wat door de CvAE hierboven reeds is gezegd over de reeds geclaimde uitbreidingscapaciteit, is dat niet voldoende. Temeer daar de aanbevelingen in het rapport gebaseerd zijn op een workflow van 14 kalenderdagen, waarbij voorbij wordt gegaan aan het feit dat de CvAE bestaat uit parttime secretarissen en commissieleden, niet bezet is in de weekenden en de wettelijke regeling omtrent vakantiedagen respecteert. Daarnaast geeft het de

CvAE op geen enkele manier 'ademruimte'; als de ene klacht binnen 14 dagen is afgerond, staat de volgende te wachten. De werkdruk is daarmee onaanvaardbaar hoog.

Afhankelijkheden

Niet te voorspellen is wat de invoering van dit wetsvoorstel gaat betekenen voor het aantal klachten. Logischerwijs kan, zeker in het eerste jaar, een toename van het aantal klachten worden verwacht nu klagen daadwerkelijk gaat lonen. Aanbesteders moeten immers de procedure opschorten om de CvAE een advies te laten uitbrengen, alvorens ze de aanbestedingsprocedure vervolgen.

De CvAE heeft uiteraard begrip voor de situatie dat een toerusting van haar taken niet bestaat uit een uitbreiding gebaseerd op een 'worst case scenario' van een x-aantal klachten. En begrijpt dat het ook lastig is om op een onzekere basis een effectieve aanbeveling te doen voor aanpassingen van capaciteit en werkwijze.

Een aantal omstandigheden kunnen de CvAE helpen bij de uitvoering van dit wetsvoorstel:

- De inzet van een flexibele schil; bij (onverwachte) toename van klachten kunnen externen worden ingezet die conceptadviezen schrijven.
 - Kanttekening: extern advies binnen 14 kalenderdagen lijkt niet haalbaar;
 - Managen van externe schrijvers is door de geringe inzet van de commissieleden erg lastig.
- Professionaliteit van het klachtenmeldpunt van een aanbesteder. Hoe professioneler deze klachtenmeldpunten klachten afdoen en hoe duidelijker en gestructureerder een klacht bij de CvAE wordt aangebracht, hoe minder tijd de CvAE kwijt is aan het uiteenzetten van de casus, de analyse en de onderbouwing van het advies.
- Verbetering werkprocessen CvAE. Op het gebied van de workflow valt zeker nog enige winst te behalen. Dit is echter nauw verweven met de capaciteit die gepaard gaat met de uitvoering van de stappen in het proces.
- Inzet van artificiële intelligentie. Het gebruik van AI software gaat ongetwijfeld voordelen brengen voor de uitwerking van lijnen en juridische leerstukken in een advies. Op dit moment is deze mogelijkheid nog volop in ontwikkeling en kan nog niet worden ingezet door de CvAE. De verwachting is dat dit de komende jaren zal worden doorontwikkeld en een substantiële bijdrage kan gaan leveren aan het werk van de CvAE. Zolang dit echter nog niet een betrouwbare optie is, heeft de CvAE daar op dit moment nog geen zicht op en blijft de behoefte aan meer capaciteit bestaan.

Wat heeft de CvAE nodig?

Het is voor de CvAE erg lastig aan te geven wat nodig is om op een adequate wijze uitvoering te geven aan het wetsvoorstel.

Ondanks bovenstaande omstandigheden, die de CvAE (in de toekomst) kunnen gaan helpen bij de uitvoering van het wetsvoorstel, is in elk geval een substantiële uitbreiding van de CvAE nodig om een start te kunnen maken met de uitvoering conform het wetsvoorstel. De CvAE hecht eraan op te merken dat niet gezegd is dat met het onderstaande de uitvoerbaarheid van het wetsvoorstel vaststaat. Daarvoor bestaan simpelweg te veel onzekere factoren.

Huidige workload

De verdeling van de capaciteit over verschillende mensen die bijna allemaal een parttime inzet hebben bij de CvAE, vraagt om een aantal posities die fulltime worden ingevuld. In de huidige situatie, en ook met de door EZ voorgestelde uitbreiding die leidt tot nog méér parttime inzet, staat de continuïteit en de workflow onder druk.

In de huidige situatie is het voor de CvAE niet haalbaar om klachten binnen een redelijke termijn af te handelen. Dit zorgt voor een ophoping van klachten, waardoor de doorlooptijden weer zullen gaan oplopen. Om de huidige doorlooptijd van gemiddeld 80 dagen te kunnen blijven halen, is een uitbreiding van capaciteit nodig, waarbij fulltime inzet op een aantal posities gewenst is.

- Een fulltime voorzitter (uitbreiding met 0,7 fte);
- Een fulltime secretaris (uitbreiding met 1,0 fte);
- Een parttime procesondersteuning (uitbreiding met 0,6 fte);
- Inzet van flexibele schil.

Dit kan grotendeels worden gerealiseerd met de door het ministerie reeds ingediende claim, m.u.v. de wens voor een fulltime voorzitter.

Toekomstige workload – doorlooptijden van maximaal 14 dagen

Het is uiterst onzeker wat op de CvAE gaat afkomen. Aan de ene kant is onduidelijk wat het aantal klachten gaat zijn, de kwaliteit ervan, de professionaliteit van de eigen klachtafhandeling door aanbesteders, het aantal klachten dat tegelijkertijd of kort na elkaar wordt ingediend etc. Aan de andere kant zijn er omstandigheden die de CvAE (in de toekomst) kunnen helpen met de uitvoerbaarheid, zoals de inzet van AI, procesoptimalisatie en de professionaliteit van de klachtafhandeling door aanbesteders.

Duidelijk is dat met de huidige bezetting én de uitbreiding op basis van de ingediende claim, de CvAE klachten moet kunnen behandelen binnen een redelijke termijn van 80 dagen. De inzet van de flexibele pool zal daarbij helpen om in *meer* klachten te kunnen adviseren. Echter, een *snellere* advisering wordt daarmee niet bereikt.

Los van alle onzekere factoren en toekomstige mogelijkheden, is het op z'n minst noodzakelijk, zeker in de beginperiode, een vaste uitbreiding te hebben van het secretariaat, bij voorkeur met de inzet van fulltime secretarissen. Met een uitbreiding van de CvAE, met name binnen het secretariaat, van 5 fte² wordt serieus en substantieel ingezet op de mogelijkheid voor de CvAE te kunnen bijdragen aan de uitvoerbaarheid van het wetsvoorstel.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

[Redacted signature line]

[Redacted block]

[Redacted line]

² Dit getal is gebaseerd op het volgende. Met een capaciteit van 1,8 fte voor het secretariaat heeft een advies een doorlooptijd van 80 dagen. Hoeveel uitbreiding is dan nodig om een doorlooptijd van 14 dagen te behalen? Daarvoor zou een secretariaat van 10,3 fte nodig zijn. Daarbij is geen rekening gehouden met factoren als werkverdeling, complexiteit, proces-efficiëntie, inzet externe flexibele pool etc. Een exacte mathematische berekening van het aantal benodigde fte is niet uitgevoerd. Een inschatting van 5fte lijkt, gelet op alle omstandigheden, een realistisch vetrekpunt.